

Anton Karo:

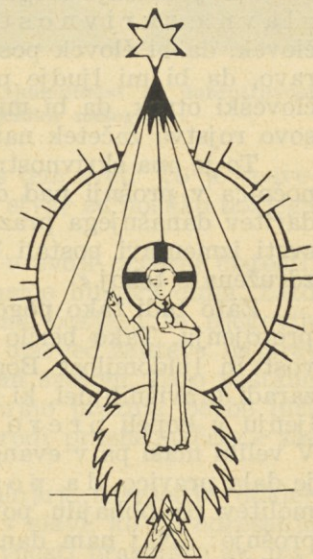
Božič in naše novo rojstvo

Rojstvo Boga-človeka je središče in mejnik svetovne zgodovine. Zato se primerno s pripravo na praznik Gospodovega rojstva začne novo cerkveno leto. Saj se je z učlovečenjem Sinu božjega tudi na zemlji začelo novo življenje. Po Jezusovem učlovečenju je bila naša človeška narava povišana do božjega prestola. Sedaj smo po svetem krstu tudi mi povišani do časti božjih otrok. In prav božični prazniki naj bi v nas poživili in okrepili to zavest.

Šv. krst je novo rojstvo — prerodenje. Začetek novega življenja. Kdor je krščen, postane čisto novi človek z novimi življenjskimi načeli, novim življenjskim potom in novim življenjskim ciljem. Ker se pa ta najvažnejši, najpomembnejši dogodek našega življenja izvrši že tedaj, ko še sploh nimamo pojma, da se z nami kaj godi, zato opazimo pri mnogih kristjanih žalosten pojav, da se svojega prerodenja sploh nikdar ne zavedo, da tudi pozneje nikoli zavestno ne doživijo, kaj se pravi: postati po sv. krstu novi človek.

Novi človek! To je Kristusov cilj: ustvariti novega človeka. Vi vsi, ki ste krščeni, ste postali novi ljudje. Ste dvakrat rojeni: enkrat v smrt, drugič v večno življenje; enkrat kot Adamovi otroci, drugič kot božji otroci; enkrat v trpljenje, žalost in delo v potu svojega obraza, drugič za večno veselje v novem raju; enkrat kot padli človek, drugič kot novi človek, ki je zopet vpostavljen v svoje staro veličastvo in vse svoje kraljevske pravice.

Na te čudovite svoje odlike nas spominjajo cerkveni prazniki, obenem nam pa dajejo milosti za rast v tem novem življenju.

Sin nam je dan;
Dete nam je rojeno,
kraljestvo je na njegovih
ramah...

Božič — praznik božjega ponižanja, a tudi praznik človeškega povišanja

Kristusov prihod na svet moremo premišljevati pod dvojnimi vidikoma: kot ponižanje in izničenje Sina božjega in kot povišanje in poveličanje mesa, snovi. Kajti brez dvoma je Sin božji s tem, da je združil s seboj in napolnil s svojim božjim veličastvom meso človeške narave, ki je iz prahu tega sveta in bi se samo po sebi moralo vrniti k istemu prahu, vprav to meso povišal do božjih višin. Saj govorimo na podlagi učlovečenja Sina božjega o »božjem telesu« in o »božjem srcu».

Vprašanje je torej, kateri je odločilni vidik pri presoji in vrednotenju dejstva učlovečenja Sinu božjega: vidik ponižanja Boga ali povišanja človeka. Tudi o tem ne more obstojati nikak dvom, kajti ponižanje božjega Sina je v njegovem prihodu le bežna epizoda, mimohodno dejanje, ki obsega le dobrih 30 let njegovega zemeljskega bivanja do vstajenja. Že vstali Kristus, prav tako kakor na Očetovi desnici poveličani Kristus, je sicer še v mesu — kajti človeške narave ni odložil — toda nihče ne bo Kristusa v tem stanju gledal kot ponižanega.

Ne ponižanje Boga, marveč povišanje človeka je glavna skrivnost božičnega praznika. Bog je postal človek, da bi človek postal kakor Bog. Bog je sprejel človeško naravo, da bi mi ljudje postali deležni božje narave. Bog je postal človeški otrok, da bi mi postali božji otroci. Tako je torej Kristusovo rojstvo začetek našega prerojenja v božje otroke.

To je ona skrivnostna »izmenjava«, o kateri govori božična polnočnica v prošnji nad darovi: »Naj ti ugaja, prosimo te, Gospod, daritev današnjega praznika: da bomo s tvojo milostjo po tej presveti izmenjavi postali podobni Njemu, v katerem je naša narava združena s teboj.«

Zato tudi tako pogosto govore božične mašne molitve o našem prerojenju. Tako berilo zorniške maše: »Razodela se je dobrotljivost in ljudomilost Boga, našega Odrešenika: odrešil nas je, ne zaradi pravičnih del, ki smo jih mi storili, marveč po svojem usmiljenju v kopeli prerojenja in prenovljenja po Svetem Duhu.« V veliki maši pa v evangeliju: »Vsem pa, kateri so Besedo sprejeli, je dala pravico, da postanejo otroci božji.« In zaključna molitev po obhajilu povzame tako primerno božično skrivnost v prošnjo: »Naj nam danes rojeni Odrešenik sveta, ki nas je prerodil v božje otroke, podari tudi večno življenje.«

Posvečenje sveta

Kakor slovesen razglas zveni oznanilo praznika Gospodovega rojstva v martirologiju: »V letu 5199 po stvarjenju sveta, ko je Bog v začetku ustvaril nebo in zemljo, v letu 2957 po vesoljnem potopu, v letu 2015 po Abrahamovem rojstvu, v letu 1510 po izhodu izraelskega naroda pod Mojzesovim vodstvom iz Egipta, v letu 1032 odkar je bil David maziljen za kralja, v 65. letnem tednu po Danielovih prerokbah, v 194. olimpiadi, v letu 752 po sezidanju mesta Rima,

v 42. letu vladanja Oktaviana Avgusta, ko je bil po vsem svetu vpostavljen mir, v 6. veku svetovne zgodovine — tedaj je hotel Jezus Kristus, večni Bog in Sin večnega Očeta posvetiti svet s svojim milostipolnim prihodom. Bil je spočet od Svetega Duha in sedaj, po preteku devet mesecev, se je narodil kot človek iz Marije Device v Betlehemu, v Judovem rodu. Tako je z rojstvom našega Gospoda Jezusa Kristusa po mesu.»

Poznamo posvečenje cerkve, oltarja, duhovnika, krstne vode, sv. olj. Posvetiti pomeni: podeliti božje življenje, božjo moč, božjo milost stvarjem tega sveta. V tem pomenu je učlovečenje Sinu božjega prvo posvečenje, ki je podelilo svetu, kakor je izšel iz stvariteljske božje roke, poslednje novo posvečenje. Človeško telo je prejelo pravo življenje Boga Stvarnika. Zemeljska snov, iz katere je telo, je bila tako posvečena in s tem svet. To je posvečenje sveta, da je Bog naredil čutno telesno stvar za nosilko božjega življenja.

Prkazala se je ljudomilost in dobrotljivost
Odrešenika našega ...

Toda predmet tega posvečenja ni svet v svoji prvotni čistosti, marveč padli svet, človek, ki stoji pod oblastjo hudega duha. Zato se pa posvečenje sveta po učlovečenju Sina božjega in njegovih odrešilnih milostih ne vrši tako neovirano, marveč zahteva najprej zmago nad oblastjo, ki jo ima satan nad tem svetom. Zato postane božič kot praznik posvečenja sveta tudi nujno praznik borbe luči s temo. »Zakaj hrumé pogani in kujejo narodi prazne načrte,« zadoni takoj iz vstopne pesmi.

Z vsakim božičnim praznikom se dopolnjuje odrešenje, dokler ne bo prišel zadnji veliki Gospodov prihod v slavi, ko bo odrešenje popolno. Vsak božič prinese na svet po skrivnosti prazniške sv. maše resnično božje življenje in s tem se spopolnjuje posvečenje sveta in človeka. Božje kraljestvo v cerkvi in v nas se zopet okrepi v rasti. Ta rast in okrepitev pa pomeni poriv satana zopet nazaj.

Kakor je resnično eno, enako je resnično drugo. Odkar se je Sin božji učlovečil, je usoda kneza tega sveta zapečaten, četudi še ni končnoveljavno dovršena. Satan je na umiku; na tem umiku še more od časa do časa zbrati svoje čete v silovit odpor, morda tudi v začasno prodiranje (pomisli na delo brezbožnikov!) — toda odpor in prodiranje kneza tega sveta leže na umiku; o tem od učlovečenja Sina božjega sèm ni mogoče več dvomiti. In ta umik satana

se bo končal sodni dan s strahovitim porazom zanj. Zato moremo obhajati božič kot praznik učlovečenja in posvečenja sveta tudi v času, ko morda na zunanjem izrazu sveta in človeštva ni veliko čutiti o tem posvečenju. Toda moramo obhajati božič, ker s tem božičnim praznovanjem v svoji cerkvi živeči skrivnostni Kristus zopet za košček dalje dopolni tek posvečenja sveta, ki se je začel z njegovim učlovečenjem, četudi je ta proces (kakor sploh »novo« življenje) zaenkrat še prikrit.

Zato božič za nas ne sme biti le dan pobožnih čuvstev, marveč dejansko, aktualno sveto dogajanje. Mi obhajamo že v naprej zmago Kristusa Odrešenika tudi v razkristjanjenem svetu, v zmago-slavnem zaupanju, da se z vsakim božičem zopet za dobršen del približujemo onemu velikemu dnevu, ko bo vse človeštvo videlo zveličanje božje. Kajti ob drugem prihodu ne bodo le tisti, ki so dobre volje, verovali v učlovečenje Sina božjega, marveč ga bodo vsi videli priti v oblakih neba z veliko močjo in slavo. Takrat bodo dobri tudi po telesu prerojeni, poveličani in preobraženi kakor je Kristus — naš veliki brat od vstajenja.

P. Evgen Fiderer S. O. Cist.:

Adventne in božične šmarnice

S koncem adventnega časa pa še ni konec Marijinega meseca, Marijinih šmarnic, marveč trajajo te še ves božični teden do božične osmine obrezovanja Gospodovega. Saj si ne moremo predstaviti jaslic brez Matere Marije. Božič nudi vso ljubkost vprav po Mariji z božjim Detetom.

Že na vigilijo (sveti post) pred božičem zbira sv. cerkev svoje verne v Rimu v takozvano božično baziliko Marije Večje. Prav tako v isto Marijino svetišče zopet k polnočnici in tudi h glavni tretji božični sv. maši, tako da božično slavlje praznujemo zares pri božji Materi. Tudi molitve in spevi sv. cerkve so še bolj kot v adventu polni hvale in čiščenja presvete Bogorodice. Da navedem samo nekaj zgledov: »Blažena, božja Porodnica Marija, katere telo ostane neomadeževano! Danes je rodila Odrešenika sveta!... Sveto in neomadeževano devištvo, ne vem, s katerimi hvalnicami naj te poveličam, ker si nosila Njega, ki ga nebesa ne morejo obseči.« Vsi ti spevi so polni ljubeče hvale, da je Marija prava Bogorodnica, Devica pred porodom, in po porodu. Enako poje sv. cerkev o božiču Mariji radostno pesem zahvale: »Vsi rodovi hvalite življenje, pridobljeno nam po Devici Mariji!« Marija je kot Mati božja početnica našega odrešenja, početnica milosti in nadnaravnega življenja.

Drugo, kar nam sv. cerkev v božičnem bogoslužju na Mariji s posebnim poudarkom slika, je njena globoka vera v Odrešenika. Evangelij druge božične maše nam spričuje, da je Marija vse čudovite dogodke svete noči verno ohranila v srcu in jih premišljevala. Radostim Gospodovega rojstva so namreč kmalu sledile bridkosti preganjanja in bega, toda Marije ni ob tem zadelo nobeno

razočaranje; živela je v trdni veri v božje obljube. Take žive vere je treba tudi nam!

Božično veselje se nadaljuje še v vseh godovih božične osmine. In tudi ob teh godovih nas navdaja ljubeča misel na Marijo. Tako zlasti na praznik deviškega apostola sv. Janeza, 27. decembra. Praznična slavnost se zopet vrši v baziliki Marije Večje. Zakaj neki? Sv. cerkev praznuje god deviškega učenca, ki mu je Kristus s križa izročil svojo deviško Mater. Jezusova oporoka se je glasila: »Sin, glej, tvoja mati!« In od tiste ure jo je zvesti učenec vzel k sebi.

Posebno očito pa se marijanski značaj božične liturgije pokaže na božično osmino Gospodovega obrezovanja. Tudi ta dan se rimski verniki zbero v Marijinem svetišču, in sicer tokrat onstran Tibere, v najstarejšem krščanskem delu rimskega mesta, kjer se nahaja družinska hiša in grob sv. Cecilije. Ta Marijina stolnica kristjanov preko Tibere (St. Maria Transtevere) se ob božični osmini odene v najlepši kras in najslajši marijanski spev. Bogoslužje božične osmine tako v brevirju kot v sv. maši izzveni kot pravi Marijin praznik.

O Bog, naj čutimo, da prosiš za nas
Ona, po kateri smo prejeli začetnike
življenja

Ljubezen sv. cerkve do presvete Bogorodice se v adventnem in božičnem bogoslužju najprisrčneje raznežuje. Slavimo jo kot prečisto Devo, veličamo kot slavno božjo Porodnico, hvalimo in zahvaljujemo jo kot mogočno Rešiteljico. Po njej smo grešniki bili spravljani z Bogom.

Prvi mesec v cerkvenem letu je v duhu sv. bogoslužja posvečen Mariji. Adventni in božični čas praznuje torej sv. cerkev svoje prelepe liturgične šmarnice.

S sv. cerkvijo pa hočemo to adventno in božično šmarnično pobožnost opravljati tudi mi! Marijina podoba naj bo zatorej v adventu in o božiču v naši hiši okrašena in Marijine pesmi naj se z radostjo razlegajo po naših domovih!

P. Md.:

Da se odpovemo brezbožnosti in posvetnim željam

(Naše božično duhovno življenje in delo)

Prazniki v božičnem času so često navzlic svoji vzvišenosti in lepoti zelo posvetni. Celó dobre krščanske družine že močno zapadajo onemu materialistično veseljaškemu duhu časa, ki je v opreki s pravim krščanskim veseljem. Veselja o božiču hočemo in potrebujemo tudi mi, saj je to utemeljeno že v sami naravi praznikov in nas sv. cerkev, polna radosti, tudi sama neprestano vzhi-

čeno vzpodbuja: »Pojte Gospodu novo pesem!« Veselja hočemo. Toda naše krščansko veselje mora zvesto ostati na svoji višini, mora skrbno ohraniti svojski pečat duhovnosti.

Kako naj naše božično veselje ostane čisto, duhovno —

Le čisto srce se more v Bogu resnično veseliti. Zato hočemo najprej za božič v sv. spovedi očistiti svojo dušo in vanjo sprejeti nebeškega gosta

»Iz ust otrok si si pripravil hvalo, o Bog.« — Prve cvetke, ki so padle kot žrtev za Jezusa

Kristusa! Med eno božično sv. mašo hočemo gotovo prejeti tudi sv. obhajilo. Zavest, da nosimo v sebi Kristusa, nas bo napolnjevala z radostjo in varovala posvetnih želja.

Na božič se hočemo kot pravi kristjani udeležiti radosti in milosti vseh treh sv. maš! Če sv. cerkev daje duhovnikom to milost, da smejo trikrat maševati, je potem gotovo pravtako želja sv. cerkve, da tudi verniki prisostvujejo pri treh sv. mašah.

Na tako svete praznike ne pojdemo brez potrebe nikamor zdoma, marveč hočemo te sv. ure preživeti v duhovni radosti v krogu lastne družine. Poleg lepe božične pesmi, molitve, razgovora naj družina v te svete dni tudi kaj lepega, nabožnega bere! Duhovno branje preganja posvetnost.

Vsaka verna družina naj si za božič postavi vsaj male, skromne jaslice! Jaslice ji bodo, ne samo v veselje in kras, marveč tudi v opomin, da so za družino sedaj sveti dnevi, ki se jih ne sme skruniti!

Kreposti, ki naj spremljajo božično veselje

Poleg duhovnega veselja mora našo božično pobožnost krasiti še druga krepost, krepost hvaležnosti. Hvaležnost napram nebeškemu Očetu, ki nam je dal, da smo se narodili v njegovem kraljestvu sv. cerkve. Prišli smo na svet v novi zavezi, ko je Kristus že prinesel odrešenje.

S hvaležnostjo pa združujemo tudi radostno zavest; da je Kristus z učlovečenjem svoji božji naravi privzel našo človeško naravo in tako po njej postal — naš brat.

Ker pa nas je zakrament sv. krsta v krstni vodi in Sv. Duhu tudi milostno duhovno prerodil in nam dal čast in pravico »božjih otrok — posinovljencev«, moramo zato napram svojemu Odrešeniku, ustanovitelju sv. cerkve in njenih zakramentov hvaležno izkazovati tudi duha otroške vdanosti in duhovnega detinstva.

Razen tega pa o božiču nikar ne pozabimo na Marijo, Jezusovo in našo mater! Ona nam je dala »luč sveta«. Zato Mariji v božičnem času poklanjajmo vso iskreno ljubezen. S sladkim imenom Jezusovim naj na naših ustnih zveni tudi njeno slavno ime!

P. Metod Turnšek S. O. Cist.:

Razglašenje Gospodovo

Slovesni osmini božičnega praznika in ljubkemu godu nebeškega Kralja, malega Jezusa sledi v cerkvenem bogoslužju toli veličasten praznik razglašenja Gospodovega. Kakor božični praznik se tudi slavlje razglašenja Gospodovega prične s takozvano vigilio. Goreči prvi kristjani so noči pred vsemi večjimi prazniki prečuli v molitvah, pesmih in ob sv. maši. To večerno ali nočno sv. mašo pa je sv. cerkev pozneje iz gotovih razlogov prestavila raje v jutro dneva pred praznikom. In tako je še danes. Te vigilije pred prazniki so vobče spokornega značaja, vendar pa iz njih že izžareva veselo pričakovanje prazničnih skrivnosti.

Katere so skrivnosti razglašenja Gospodovega

V dobi katoliške akcije, v dobi, ko sv. oče papež vedno glasneje kliče vse Kristusu in cerkvi zveste v službo apostolstva, da vsem mlačnim in zablodlim znova prikažemo lepoto in vzvišenost krščanstva, njegovih resnic in praznikov ter jih znova skušamo pridobiti za božje življenje, je važno, da iz cerkvenega bogoslužja globoko zajemamo s prazniško milostjo tudi zaklade prazniških resnic in nauk. Le tisti, ki je v verskih rečeh globoko izveden, bo z uspehom mogel tudi druge navajati k verskemu življenju.

In prišli smo z darovi poklonit se Gospodu...

Praznik razglašenja Gospodovega moramo doživljati in pojmovati tako kakor ga doživlja in pojmuje sv. cerkev. Beseda razglašenje že sama očituje, da se je ta dan Kristus razglasil (ali razodel ali javil) modrim in po njih svetu. »Božje razodetje« se nam je javilo pravzaprav že ob Kristusovem učlovečenju in rojstvu na sveto noč! Resnično. Toda tega so bili deležni le verni v Izraelu. Bog pa hoče, da bi vsi človeški rodovi prišli k božji luči, k spoznanju resnice.

Tudi poganski svet je po modrih prejel poziv od Boga, da pohiti k svojemu Odrešeniku. Poziv je čudovit: Žarna zvezda na nebu, ki jih vabi in vodi. Odziv modrih v živi veri sledi takoj. Spoznali so božje znamenje, božjo voljo in pokorno gredo na dolgo in težko pot. Cilj zahteva mnogo žrtev in celo razočaranj, vendar pa vse premagajo in dospejo do Kristusa, ki padejo predenj kot resničnega

Boga in mu kot najvišjemu Kralju kraljev poklonijo v znak počaščenja in vere svoja darila.

Osnovna misel praznika razglašanja Gospodovega je veličastna poklonitev stvarstva »rojenemu« Kralju. Na božič smo slavili skrivnost božjega učlovečenja, na praznik obrezovanja Gospodovega smo videli, kako je Kristus kot pravi človek moral sprejeti prve bolečine, sedaj na praznik razglašanja pa se narodi sveta pridejo z darovi poklonit Kristusu, večnemu, božjemu Kralju.

In misel o božjem Kristusovem kraljevanju prepleta vse praznično bogoslužje. Tako nam uvodni spev govori o prihodu velikega Gospodovalca, ki nosi v roki kraljestvo, oblast in vladarstvo. Temu Kralju pristojata tudi vsa sodba. Prerok Izaija v berilu pa slika veličastno prikazen razsvetljenja Jeruzalema, ki v njem kraljuje Gospod. In narodi zemlje in kralji v blesku hite z darovi se mu poklonit. In kar prerok vidi v prikazni, to evangelij prikaže kot dejansko resničnost: modre (t. j. po starokrščanskem izročilu — kralje) pred Detetom Jezusom na kolenih. Tudi darilna in obhajilna pesem veličata verne kralje iz Tarza in Arabije ter njih pomembne darove.

Značilna in za naše duhovno življenje prevažna pa je molitev nad darovi, da namreč tudi mi s sv. cerkvijo ta dan in pri vsaki sv. maši darujemo Bogu Stvarniku darove, še imenitnejše od zlata, kadila in mire, namreč: samega Gospoda Jezusa Kristusa.

To vse se vrši sicer v veri, toda po tem življenju tudi mi upamo priti do resničnega gledanja božjega Kralja od obličja do obličja (misel mašne prošnje).

Kaj kliče skrivnost razglašanja Gospodovega našim dušam

Poziv modrim je tudi klic vsem narodom, sleherni človeški duši, da pohiti in se v veri oklene Kristusa, svojega resničnega Kralja in Boga. Zato je treba, da se vsakdo vpraša, ali ga življenjska pot vodi h Kristusu, ali pa morda zvezdi spoznanja odreka svojo pokorščino. Zato prvi sklep: doslednost v krščanskem, katoliškem prepričanju!

Razsvetljeni Jeruzalem v mašnem berilu pomeni Kristusovo cerkev. V njo morajo prispeti vsi narodi sveta, vse človeške duše. Tiste, ki Kristusa še sploh ne poznajo, tiste, ki so se od njenega edinstva odtrgale in tudi tiste, ki se še nahajajo v njenem občestvu, pa v svojem krščanskem poklicu nedostojno žive, se morajo znova »pokristjaniti« — vrniti v sv. cerkev! Toda to se samo od sebe ne more izvršiti, marveč zahteva Bog tudi našega sodelovanja! Zato vprašaj svojo vest, kako deluješ kot apostol v Katoliški akciji? Kako pomagaš duhovnikom duše pridobivati za Boga? Kako boš vnaprej v tem še bolj goreč? Vedi, Bog te kliče!

Poleg misijonskega dela v domači župniji je božja volja, da podpiraš apostolsko delo tudi v svetu. Vsaj z molitvijo in kakim darom! Blagovestniki Kristusovi potrebujejo močnega katoliškega zaledja, sicer je njih delo nemogoče. Spomni se zlasti na velike potrebe v naši diaspori, v skopljanski škofiji! Tvoja molitev in tvoj dar bosta lajšala težki križ naših duhovnikov-apostolov.

Naša pobožnost na praznik Gospodovega razglašanja

1. Neguj duha vere; vera je naša luč. Moli počasi dejanje vere!
2. Neguj duha upanja, da dospeš kdaj kakor modri do gledanja božjega obličja. Moli počasi dejanje upanja!

3. Moli Kristusa kot svojega Kralja, daruj mu svoje življenje!

Družina ali pa tudi sam zapoj kako pesem Kristusu Kralju v slavo!
Morda: Kristus kraljuj, Kristus zmaguj, v hostiji sveti nam gospoduj!

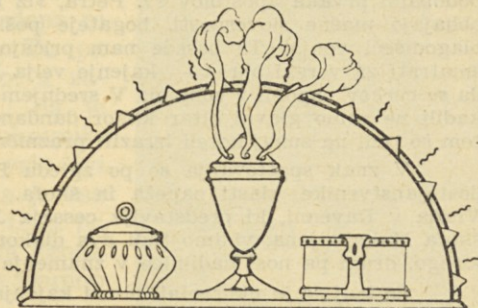
P. Kolumban Oberstar, S. O. Cist.:

Kadilo v bogoslužju

1. Postanek.

Evangelij nam o modrih z Vzhoda med drugim poroča tudi to, da so Zveličarju, ki so ga prišli molit, darovali zlata, kadila in mire. »Trije dragoceni darovi so«, molimo s sv. cerkvijo pri jutranjicah razglašanja Gospodovega, »ki so jih modri ta dan darovali Gospodu in imajo v sebi božje skrivnosti: V zlato naj se kaže Kraljeva mogočnost, v kadilu glej velikega duhovnika, v miri pa Gospodov pogreb.« »Trije darovi so«, molimo zopet dalje, »ki so jih modri darovali Gospodu: zlato, kadilo in mira kot Sinu božjemu in velikemu Kralju, aleluja.« Še lepše in jasneje se glasi končno spev, ki ga pojemo na ta praznik pri večernicah: »Od Vzhoda so prišli modri v Betlehem, molit Gospoda: in odprli so svoje zaklade in dali dragocena darila: zlata velikemu Kralju, kadila pravemu Bogu, mire za njegov pogreb, aleluja.«

Zlata, kadila in mire so jutrovcu vsaj v starih časih imeli v izobilju. Zato je popolnoma naravno, da so modri božjemu Detetu darovali prav te darove. Hkrati pa so z njimi lepo in nazorno tudi na zunaj razodeli misli svojih src o Detetu v Marijinem naročju, da je namreč res Kralj, ki se je njegov prihod tolikokrat napovedal v stari zavezi, in sicer Kralj, ki je pravi Bog in pravi človek v eni osebi.

In odprli so svoje zaklade in dali dragocena darila: zlata velikemu kralju, kadila pravemu Bogu, mire pa za njegov pogreb. Aleluja

Kadilo so v starih časih jako uporabljali ne samo v bogoslužne namene, ampak tudi v zasebnem domačem življenju. V judovskem bogočastju je imelo kadilo zelo veliko vlogo. Že kako naj se kadilo pripravi, je bilo v Mojzesovi postavi natančno predpisano. »Vzemi dišav, je rekel Gospod Mojzesu, mire, oniksa, lepodišnega galbana in najčistejšega kadila; vsakega naj bo enake teže in iz tega naredi lepo dišeče kadilo in postavi ga pred skrinjo zaveze, kjer se ti bom prikazoval. Presveto vam bodi kadilo! Take zmesi ne narejajte za svojo uporabo, ker je Gospodu posvečena« (2 Mojz 30, 34-37)! To kadilo je moral na zlatem oltarju, ki je stal v svetišču med sedmeroramnimi svečnikom in mizico s posvečenimi kruhi, zažigati vsak dan zjutraj in zvečer duhovnik, ki ga je zadel žreb, vsa množica ljudstva pa je ob uri kajenja zunaj molila. Ko je Zaharija vstopil v svetišče, zažigati kadilo, se mu je prikazal na desni kadilnega oltarja angel Gospodov, ki mu je oznanil rojstvo Janeza Krstnika (Lk 1, 8-12). Na dan sprave, je bilo tudi ukazano v Mojzesovi postavi, »naj veliki duhovnik vzame kadilnico in jo napolni z žerjavico z oltarja ter vzame perišče pripravljenega kadila za zažiganje in naj stopi za zagrinjalo v svetišče in naj dene dišave na ogenj« (3 Mojz 16, 12-13).

Kaj pa pri kristjanih? Zažiganje kadila pred poganskimi maliki je bilo v časih preganjanja znamenje odpada od krščanstva. Zato prvim kristjanom pri njihovem bogoslužju ni kazalo uporabljati kadila, ker bi jih preveč spominjalo na pogansko malikovanje. Pač pa so ga enako kakor pogani rabili v svetne namene. Uporabljali so ga v veliki meri pri pogrebi, toda le bolj kot znak meščanskega spoštovanja, ki so ga imeli do svojih umrlih tudi pogani. Na očitek poganov, da kristjani ne kupujejo kadila, je odgovoril Tertulijan

(† po 220): »Če se Arabija zaradi nas pritožuje, naj Sabejci (Arabci) vedo, da se pri pogrebu kristjanov troši večja množina in dražja vrsta njihovega blaga kakor je pa tisto, ki se zažiga bogovom.« V znamenje spoštovanja so zažigali kadilo tudi pri prenašanju svetih relikvij (ostankov) in na grobovih mučencev. Gregor Tourski († 593) poroča, da so ostanke sv. Lupicina prenesli z gorečimi svečami in vonjem dišičega kadila. Še dandanes se pri procesiji z relikvijami ob posvečevanju cerkve ali oltarja zažiga kadilo. Medtem ko škof mazili oltar, mora duhovnik hoditi s kadičnico v roki okrog oltarja. Na oltarju samem pa se z majhnimi svečicami zažge kadilo. Celo v posodico, kjer se hranijo sv. ostanki, je treba dejati nekaj zrn kadila. Vse to je razločen spomin na uporabo kadila pri starih pogrebnih obredih.

Šele ko je cerkev pod cesarjem Konstantinom I. 313 dobila svobodo, je začela z večjim sijajem opravljati svoje bogoslužje. V ta namen ji je posebno veličastno služilo kadilo, ki se je v podvig proslave rabilo tudi že poprej pri svetnih svečanostih. Zato so že v 4. stoletju imeli navado obešati v cerkvah, zlasti ob oltarjih, kadičnice, katerih prvi namen pa je bil samo ta, da so napolnjevale bogoslužni kraj z blagodišečim vonjem. Papež Sergij I. († 701) je dal napraviti zlato kadičnico, ki naj bi se obešala med sv. mašo pred tremi zlatimi podobami prvaka apostolov sv. Petra, »iz katere se ob prazničnih dneh, ko se obhajajo mašne slovesnosti, bogateje pošilja vsemogočnemu Bogu kadilo in blagodišeči vonj.« Te besede nam pričajo, da so kajenje polagoma začeli smatrati za verski obred — kajenje velja Bogu, in ne služi samo v ta namen, da se cerkev napolni z vonjem. V srednjem veku so med liturgičnimi molitvami kadili ne samo glavni oltar kakor dandanes, ampak tudi stranske oltarje. S tem so tudi na zunaj hoteli izraziti praznično veselje, ki je vladalo v srcih ljudi.

V znak spoštovanja so po zgledu Rimljanov začeli kaditi tudi odlične dostojanstvenike, zlasti papeža in škofa. Na znanem mozaiku v cerkvi sv. Vitala v Ravenni, ki predstavlja cesarja Justinijana in njegov dvor ter nadškofa Maksimijana, vidimo tudi dva diakona, od katerih ima eden evangeljsko knjigo, drugi pa nosi kadičnico v znamenje spoštovanja do nadškofa.

Še bolj se je ukoreninil obred kajenja, ko so okrog l. 800 začeli cerkvene obrede primerjati z bogoslužnimi običaji stare zaveze. Kadilo je imelo, kakor že omenjeno, v judovskem bogoslužju, velevažen pomen. To primerjanje je vplivalo, da je kajenje tudi v cerkvi dobivalo vedno bolj in bolj verski značaj ter se razvijalo iz prvotno več ali manj svetne ceremonije vedno bolj v bogoslužni obred.

O pomenu sedaj običajnega kadičnega obreda pri sv. maši in drugih prilikah hočem govoriti prihodnjč. Tu naj na kratko opozorim samo na pomen lepega običaja blagoslova hiš na praznik Gospodovega razglasenja, pri katerem se rabi tudi kadilo. Pred evangelijem sv. maše se sme blagosloviti zlato, kadilo in mira v spomin na evangeljski dogodek, da so modri z Vzhoda to troje darovali Zveličarju. Kadilo, ki se tukaj blagoslavlja, je najprej namenjeno samo za ljudstvo, ki se ga lahko poslužuje v hišah, hlevih in drugih poslopih. To kajenje je v navadi tudi v naših slovenskih domovih zlasti v času od božiča do razglasenja. Ta lepa navada, ki naj se ohrani tudi poznejšim rodovom, sega nazaj notri do konca srednjega veka. Sv. cerkev prosi, »naj se vsi, kateri bodo imeli to kadilo v zaupanju na božjo pomoč v hišah, z močjo in zasluženjem našega Gospoda in Zveličarja in na prošnjo njegove presvete Matere in Device Marije, in njih, kateri so današnji dan Kristusa Gospoda počastili s takimi darovi, in vseh svetnikov, rešijo vseh dušnih in telesnih nevarnosti in naj bodo vredni uživati vse dobrote.« Pri blagoslovu hiš, ki se pokadijo z novo blagoslovljenim kadičlom, prosi sv. cerkev, »naj bo v njih zdravje, čistost, zmagovita moč, ponižnost, dobrotljivost in krotkost, polnost postave in hvaležnost do Boga.«

Lepi običaj, ko družinski oče na čelu svoje družine v božičnih praznikih z ognjem in kadičlom v rokah stopa od hrama do hrama proseč božjega varstva, nam bōdi in ostāni svet. V ognju preskušnje in trpljenja ter kadiču molitve in bogovdanosti imamo jamstvo, da bo nad našimi domovi, kakor moli duhovnik pri blagoslovu hiš, vedno sijala slava Gospoda: Jezus Kristus iz Marije Device.

(Dalje.)

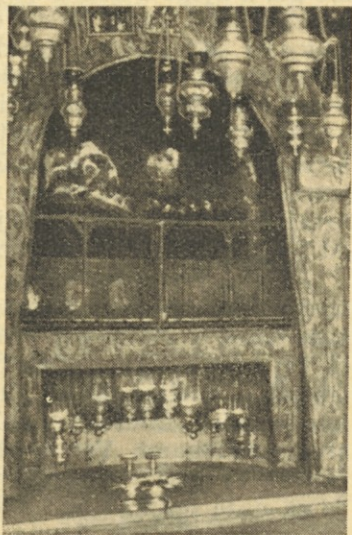
Župnija — Kristusova cerkev v malem

(Liturgično pismo vernikom.)

Tako čudno so često naše fare razbite. Ne samo v delavnik, marveč še v nedeljo hodijo verniki po svojih potih: enemu je bližje sèm, drugemu tja bolj udobno in tako se mnogi prav nič ne udeležujejo farnega življenja. Velika škoda je to! S kakšnim ponosom in ljubeznijo vsak izmed vas pokaže na svojo hišo in svoje posestvo! Čeprav je vse skupaj majhno in revno — naše je pa le! Že otroci pri igri čutijo to: kar žare jim oči, ko se n. pr. v otroški oblastnosti hvalijo pred drugimi: »To je naša hiša, — naša njiva, — naša hosta.« Od vas, farani, pa zlepa ni slišati te besede: naša fara. Tu pa tam že potožite čez svojo faro, a zavesti, da je pa vse to naše: da je farna cerkev naša, da so duhovniki farne cerkve naši, da so vsi živi okrog naši bratje in sestre, da je vsa fara — naša družina, glejte, tega pa nimamo. In to, pravim, je velika škoda za naše versko, pa tudi za naše skupno življenje.

V domačem krogu apostolov, pri zadnji večerji je Jezus povedal tole priliko: »Jaz sem prava vinska trta — vi ste mladike — moj Oče pa je vinogradnik. Vsako mladiko, ki ne rodi sadu, odstrani in vsako, katera rodi sad, očisti, da rodi še več sadu. Če kdo ne ostane v meni, se kakor mladika vrže proč in usahne; zakaj brez mene ne morete nič storiti« (Prim. Jan 15, 1—8).

Apostoli so gotovo dobro razumeli, kaj je hotel Jezus povedati, saj so živeli od mladih nog sredi vinogradov. Razumeli pa bomo prav lahko tudi mi, saj tudi naše gorice prepreza vinska trta. Bog Oče je vinogradnik. V svoj vinograd je zasadil samo eno trto — svojega edinorojenega Sina Jezusa Kristusa. To je plemenita, žlahtna trta, saj po večnem rojstvu od vekomaj raste iz vinogradnika — Boga Očeta samega. Bog Sin in Bog Oče imata isto naravo, isto življenje. Na to plemenito trto pa smo kot mladike vcepljeni mi — kristjani. Pri sv. krstu se je to izvršilo. Prej smo bili divje mladike, zdaj pa smo plemenite, ki lahko rode obilo sadu. Toda samo toliko časa, dokler ostanemo na plemeniti trti — Kristusu. Če se kakšna mladika s smrtnim grehom ali celo popolnim odpadom od Kristusa odlomi, se posuši in vrže v ogenj, razen če se morda zopet ne prirase k trti — po sv. spovedi. Obilo sadu si obetamo samo od one mladike, ki je trdno prirasla na trto, vsa iz nje živi, iz nje dobiva hrano in je pravočasno privezana in skrbno obrezana. Taka mladika je

Kapelica Jezusovega rojstva v Betlehemu

kristjan, ki se trdno drži Jezusa, z njegovim Telesom hrani, se skrbno privezuje na božje zapovedi in vestno prirezuje izrastke svojih naslad in strasti. To so mladike na trti iz vinograda Gospodovega.

Mladik je mnogo, a trta je samo ena — Kristus. Naj nas ne moti, da ga nimamo v svoji sredi kakor apostoli pri zadnji večerji. Sam je dejal pred svojim odhodom v nebesa, da ostane z nami do konca sveta. Še zdaj živi med nami in v nas. Ne vidimo ga, ne slišimo ga, a njegovi besedi verjamemo, zato pravimo, da skrivnostno živi med nami. Sveta cerkev — to je On — skrivnostno živeči Kristus in edino prava vinska trta; člani cerkve — mi kristjani — pa smo mladike. S Kristusom živeti se pravi živeti s cerkvijo. To je danes skrivnostna trta, iz katere moramo vsi rasti: vanjo nas je vcepil sv. krst; vanjo nas je še močneje pritrdila sveta birma; edino v njej je močna hrana sv. evharistija; v njej zdravilo smrti — sv. spoved in sv. maziljenje; v njej tudi edino pravo obdelovanje in obrezovanje, saj jo vodijo papež, škofje in duhovniki — od Boga pooblaščen delavci v vinogradu Gospodovem.

Toda, ko govorimo o cerkvi, si kar ne moremo predstavljati njene prave podobe. Skoraj ne vemo, kaj je to. Enkrat jo gledamo tam daleč v Rimu pri svetem očetu in kardinalih, drugič se nam ob tej besedi izgubi pogled po širnem svetu na milijonih kristjanov, tretjič si mislimo škofo, duhovnike in učene može — zmeraj nekaj, kar je daleč, daleč od nas. In vendar je za nas sv. cerkev čisto blizu, sredi med nami. Vse to, kar se vrši v velikem obsegu v vesoljni cerkvi, se vrši v malem v naši domači fari. Fara — to je za naše majhno oko vidna podoba, viden izraz velikega življenja sv. cerkve. Fara, župnija je cerkev Kristusova v malem.

Po premodri uredbi Svetega Duha je vesoljna cerkev razdeljena v škofije, škofije pa v fare. V teh najmanjših edinicah naj se za posameznika razvija skrivnostno življenje s Kristusom. Farna sveta maša, družinski obed sv. obhajila, drugi zakramenti, skrbno obdelovanje in vzgajanje po pridigah in krščanskem nauku farnih duhovnikov, vzajemna pomoč in bratska ljubezen vseh faranov, to pomeni farno življenje. In sodelovanje pri teh svetih opravilih šele prinaša vsakemu posamezniku pravo versko življenje, vsem faranom pa pravo blagoslovljeno skupno življenje, polno ljubezni, sočutja in vzajemne pomoči.

Predragi! Obilo sadu rodi samo mladika, ki živi iz trte; take mladike moramo biti mi. Naša trta je Kristus, ki skrivnostno živi v svoji cerkvi. Cerkev v malem je za nas naša fara. Živeti s Kristusom se pravi živeti s cerkvijo; živeti s cerkvijo se za nas pravi — živeti z domačo faro. Naša fara mora biti zato naš ponos, naša farna cerkev — naša skupna hiša molitve, naša farna maša — naša skupna daritev; naša obhajilna miza — naš skupen obed, naši sofarani — naši bratje in sestre.

Taka mora biti podoba prave fare! In za tako podobo ne odgovarjajo samo duhovniki, marveč v prvi vrsti vi verniki, kajti iz vas in za vas se fara gradi! Milost in mir Gospoda Jezusa z vami!